

Wie zijn de toekomstige pedagogische coaches?

Over lint- en blokstages

Vorig jaar startte de eerste lichting studenten aan de nieuwe professionele bachelor *Pedagogie van het jonge kind*. Drie hogescholen in Vlaanderen bieden deze opleiding aan (zie KIDDO 7 – 2011), de inschrijvingen vorig jaar liepen op tot 240 studenten. Wie zijn de jongeren die binnen twee jaar als pedagogisch coach het werkveld zullen instappen? En hoe beleven ze hun opleiding? Drie studenten blikken terug op hun eerste jaar.

Student in de kijker

Jessica Victor (18 jaar) begon meteen na het secundair onderwijs aan de opleiding in Erasmus Hogeschool in Brussel. 'Eerst wilde ik kleuteronderwijs studeren', vertelt Jessica, 'maar dat vond ik iets te stijf. Toen ik een brochure van de nieuwe opleiding in handen kreeg, trok die me onmiddellijk aan.' Ook Dursun Akbel (21 jaar) begon na het middelbaar meteen met de opleiding in de Arteveldehogeschool in Gent. 'Een vriendin die aan de universiteit Pedagogische Wetenschappen studeert, vertelde me over de opleiding. Ze had deze opleiding ook graag gevolgd, maar die bestond toen nog niet. Het leuke eraan is dat je echt met de kinderen zelf aan de slag gaat.' Yannick Moyson (24 jaar) was voordien al aan het werk in een IBO – Initiatief voor Buitenschoolse Opvang. Hij combineert de opleiding aan de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen met zijn werk als begeleider. 'Dit is niet altijd gemakkelijk', beklemtoont Yannick, 'maar ik heb gelukkig een flexibele werkgever die zelf ook heel geïnteresseerd is in de nieuwe opleiding. En vanaf volgend jaar is voor werkstudenten de combinatie van afstands- en contactonderwijs mogelijk.' (zie kader)

Vakken top 3

De opleiding is aan alle hogescholen modulair opgebouwd. Per module staat één thema centraal (het jonge kind, het oudere kind, ouders, samenwerken als team, maatschappelijke functie van de kinderopvang, ontwikkelingsondersteuning...). De modules variëren van vier weken in Gent tot een semester in Brussel en bestaan telkens uit blokken theorie en praktijkstage. 'Tot nu toe vind ik "100 talen" de boeiendste module', zegt Jessica. 'Het is fantastisch om te leren hoe breed je met kinderen kunt communiceren. Het gaat niet enkel over spreken met kinderen, taal betekent ook beeld, dans en muziek. Bovendien was hieraan een muzische projectweek verbonden die ik heerlijk vond. Ik kreeg er de kans om iets uit te werken. Vinden kinderen het leuk om met vingerverf op een spiegel te schilderen? Het is leuk om dat uit te proberen en de reacties van de kinderen te zien.'

'Ik herinner me vooral de discussies bij het vak "opgroeien in een gezin"', vertelt Dursun. 'Via foto's over gezinnen in allerlei eetsituaties praatte ik met medestudenten over de

Studentenaantallen

Het voorbije academiejaar startten in Antwerpen (Karel de Grote-Hogeschool) 90 studenten. De leeftijd varieerde van 18 tot 42 jaar. De groep telde zeven mannelijke studenten en vijf studenten die de opleiding combineren met een job in de opvang.

In Erasmus Hogeschool (Brussel) waren er 21 eerstejaars. Het zijn enkel vrouwelijke studenten en de oudste is 22 jaar. Er zijn geen werkstudenten, maar de mogelijkheid bestaat wel.

In Arteveldehogeschool (Gent) startten vorig jaar 129 studenten. De gemiddelde leeftijd ligt er op 19 jaar, de oudste studente is 33. Er zijn 4 mannelijke studenten en een 10-tal studenten die de opleiding volgen na eerdere masterstudies. De andere studenten stromen uit alle richtingen van het secundair onderwijs, ook het kunstonderwijs. Van de PJK-studenten in Gent woont 21 procent 'op kot'.

Voor werkstudenten is er een verkorte opleiding. Meer info daarover vind je op de sites van de drie hogescholen.

vele verschillen tussen gezinnen. In mijn werkgroepje ben ik de enige Turkse studente, ik ben het gewoon om te eten aan een lage tafel op de grond. Andere studenten eten dan weer voor de televisie, in de keuken, enzovoort. De verschillen zijn zo subtiel, die kun je niet afleiden uit zoiets abstract als "cultuur". We verschillen allemaal van elkaar, ook Vlaamse en Turkse gezinnen onderling. Na onze discussie over heel concrete aspecten van diversiteit, kwamen we tot een abstracter niveau en gingen we nadenken over de definitie van "gezin". Wat is een gezin? Dat gaat toch breder dan "vader, moeder, kinderen"? Er zijn nog zoveel andere gezinssituaties. Dus kwamen we tot de conclusie dat zoiets nooit helemaal vastligt, dat de ideeën over "het gezin" veranderen naargelang tijd en plaats. Dat soort dingen vind ik dus erg boeiend.'

Yannick knikt. 'Ik herken me daarin. Elk vak is goed onderbouwd, de discussies met docenten en medestudenten zijn erg verrijkend. Maar als ik moet kiezen, dan zijn de stages voor mij het belangrijkste onderdeel van de opleiding.'

Stage, stage en nog eens stage

De bacheloropleiding is heel praktijkgericht, al in het eerste semester van het eerste jaar volgen de studenten

Yannick Moyson

Jessica Victor

Dursun Akbel

verschillende stages. Naast de lintstages waarbij je één dag per week meedraait in een kinderopvang, zijn er ook de blokstages waarbij je gedurende een aantal weken fulltime meewerkt. 'Het leuke aan een lintstage is dat je het hele jaar door op dezelfde plek werkt,' vindt Yannick. 'Je ziet de kinderen opgroeien, je krijgt een goed contact met de ouders en je bouwt een band op met je collega's. Dat vind ik belangrijk. Ik doe een lintstage in de voorschoolse opvang en mijn collega stelde mij voor aan de kinderen. Die ondersteuning van haar vond ik zo tof, het hielp mij én de kinderen. Ik was welkom en mocht meedoen.'

'Na amper drie weken les begon onze stage', zegt Dursun. 'In Gent konden we kiezen tussen voorschoolse of buitenschoolse opvang. Ik koos voor een kinderdagverblijf met verticale groepen en doe daar mijn lintstage én mijn blokstages. Daar geniet ik van. De kinderen op mijn stage hebben zoveel fantasie en tegelijk zoveel logica. Op een dag zei Maurice: "Ik heb kevers in mijn buik" om te vertellen dat hij buikpijn had. Dat is toch goed gevonden?' Jessica heeft geen lintstage, maar wel langere blokstages. 'En toch ging het snel voorbij. Ik voelde me goed thuis: de kinderen kwamen direct naar me toe, mijn collega's gaven me voldoende ruimte voor initiatief. Maar toen ik alles wist staan, was de stage voorbij en begonnen de modules opnieuw', lacht ze.

Kijk op kinderen

Een ander belangrijk element in de opleiding is reflectie. De bedoeling is immers dat deze toekomstige pedagogisch coaches "reflecterende professionals" worden, mensen die kritisch kunnen kijken naar hun eigen handelen, en dat van het hele team. 'Reflecteren', beaamt Jessica, 'we doen niets anders. In het begin was ik daarover onzeker. Wat is reflecteren, hoe doe ik dat? Moeten we echt gewoon

opschrijven wat we denken en voelen? Nu gaat dat vanzelf. Waarom doe ik iets zus of zo? En hoe beleef ik het effect van mijn handelen?' Reflecteren is dus geen probleem meer. 'Sinds ik de opleiding volg', zegt Yannick, 'denk ik nog verder dan gewoonlijk. Ik ben van nature al vrij bewust met de dingen bezig, maar deze opleiding daagt me nog verder uit. Al doende krijg ik nog altijd nieuwe inzichten. Daarom is de inhoud van mijn activiteiten sinds de opleiding vertienvoudigd. Ik denk nu veel meer na over waarom ik iets doe. Het gaat niet zomaar om spelletjes in elkaar steken, je hebt telkens een doel voor ogen.'

Ook Jessica let sinds de opleiding meer op het proces. 'Bij creatieve activiteiten bijvoorbeeld is de weg om iets te maken veel belangrijker dan het resultaat. Kinderen observeren tijdens hun spel, bekijken hoe ze materialen uitproberen en ermee experimenteren, daar gaat het om.'

'Mijn kijk op kinderen is hiermee ook veranderd', zegt Dursun. 'We onderschatten kinderen nog altijd. Zelfs jonge kinderen merken van alles op en weten heel veel. Wij kunnen kinderen bijsturen en helpen, maar zelf kunnen ze al genoeg.'

Kijk op coachen

Maar deze studenten zullen in hun job niet alleen werken met kinderen, als pedagogisch coach zullen ze ook hun collega's op de werkvloer begeleiden. 'Het eerste jaar is vooral een kennismaking met het werkveld, in het tweede jaar komt de focus meer te liggen op de coachende rol', vertelt Yannick. 'Dat vind ik ook het meest logische: eerst wil ik leren hoe ik kinderen verluier, het eten kan organiseren, enzovoort. Daarna pas ben ik klaar voor het coachende aspect van de baan. Begeleiders coachen die ouder zijn en heel veel ervaring hebben, is niet evident. Daarom stellen we ons op in een positie van samenwerking.' Jessica had

aanvankelijk dezelfde vrees: 'Wie gaat nu naar mij luisteren, als piepjonge studente? Integendeel, als coach wil ik vooral ook zelf luisteren. Werken aan vertrouwen is belangrijk, we zijn er niet om te controleren maar om te ondersteunen.'

Docenten, inspirerende mensen

'Bovendien volgen de docenten dit soort twijfels heel goed op in mijn individuele leertraject', vervolgt Yannick. 'Alle bedenkingen, stof uit mijn reflecties, kan ik goed met hen doorpraten.' 'Ze zijn ook heel bereikbaar', voegt Dursun toe. 'Ik zit er niet mee in om op hen af te stappen wanneer ik een vraag heb, ze maken altijd tijd. Waarschijnlijk helpt het dat we les krijgen in afwisselend grote en kleine groepen. Het contact met de docenten verloopt op die manier heel spontaan.' Ook Jessica erkent dit: 'Ik dacht dat het er op de hogeschool anders aan toe zou gaan. Maar bij ons kent iedereen elkaar, er is een goed contact tussen studenten en docenten.' 'Bovendien', vervolgt Yannick, 'doordat de studie nog nieuw is, vragen de docenten ons ook regelmatig feedback over de opleiding. Ze zijn heel actief en gedreven met hun vak bezig, stuk voor stuk inspirerende mensen.'

Wat na de opleiding?

Kiezen voor een nieuwe opleiding, doe je niet zomaar. 'Je weet natuurlijk niet hoe de arbeidsmarkt op de nieuwe functie van pedagogisch coaches zal reageren', zegt Jessica. 'Een plek op de arbeidsmarkt is onzeker voor elke afgestudeerde, bij ons speelt dat nog iets meer.' Maar de kinderopvang is er klaar voor. En ook deze studenten zelf zitten vol toekomstplannen. Al wil Dursun graag eerst veel ervaring opdoen. 'Misschien zelfs in het buitenland. Ik wil mijn blik graag verruimen in Nederland, Frankrijk en Turkije. Om dan na een aantal jaar terug te komen en met al mijn

ervaring en ideeën in de politiek of journalistiek te gaan en de wereld voor kinderen te verbeteren.' Ook Jessica heeft wilde plannen. 'Ik wil eerst een flinke tijd meedraaien in de voorschoolse en buitenschoolse kinderopvang. Maar mijn ultieme droom is zelf een kinderdagverblijf op te starten waarin ik alles uit de opleiding kan uitwerken.' Werkstudent Yannick heeft nu al veel ervaring in de kinderopvang: 'Ik zie mijn diploma als toegangsticket tot allerlei functies in de sociale sector. Ook ik wil eerst verder gaan in de opvang en alles wat ik in de opleiding leer, uitwerken in de praktijk. Daarna zie ik nog andere mogelijkheden.' Tot Dursun er nuchter aan toevoegt: 'Eerst... afstuderen!' ◀

Meer info

Drie hogescholen bieden de bacheloropleiding *Pedagogie van het jonge kind* aan:

- Arteveldehogeschool (Gent), 09 218 73 73 – vanaf november: 09 234 88 00, www.arteveldehs.be (klik door via opleidingsaanbod).
- Erasmus Hogeschool (Brussel), 02 479 18 90, www.erasmushogeschool.be/pedagogiek-jonge-kind
- Karel de Grote-Hogeschool (Antwerpen), 03 613 14 07, www.kdg.be/opleidingen/pedagogie-van-het-jonge-kind